

Předmluva

Inovace v oblasti finančních technologií mají potenciál zvýšit produktivitu, posílit hospodářský růst a podpořit inovace, které podněcují tvorbu pracovních míst a zlepšují kvalitu a rozmanitost finančních služeb. Mohou podpořit finanční začlenění částí obyvatelstva s nedostatečnou dostupností služeb nebo s nedostatkem prostředků, jako jsou malé a střední podniky bez zajištění či předchozí úvěrové historie nebo občané v odlehlých oblastech země. Jádrem finančních FinTechových aplikací jsou data. Poskytování mnoha takových služeb je umožněno finančními inovacemi, kde je využití dat základním kamenem. Podpora inovací v oblasti finančních technologií může posílit hospodářskou soutěž na trhu a zároveň umožnit pronikání na mezinárodní trhy.

Inovativní povaha FinTechových řešení vede k tomu, že účastníci trhu i regulační orgány a orgány dohledu vnímají nejistotu, pokud jde o existenci nebo použitelnost příslušných regulačních/dohledových rámců. Tato nejistota brání plnému využití přínosů finančních inovací. To zdůrazňuje přínos regulatorních sandboxů pro celé FinTechové prostředí. V tomto ohledu mají zásadní význam sandboxy a další opatření usnadňující inovace, neboť umožňují testování inovací v malém měřítku v kontrolovaném prostředí pod dohledem příslušných orgánů a zapojení do konstruktivního dialogu s orgány dohledu a regulačními orgány.

V této souvislosti byl v květnu 2022 zahájen projekt technické podpory, který financuje Evropská unie prostřednictvím Nástroje pro technickou podporu ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Evropské komise pro podporu strukturálních reforem (GR REFORM), a to spolu s Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) jako určeným prováděcím partnerem. Projekt spadá do oblasti administrativní a regulační reformy a snaží se uvolnit potenciál FinTechových aplikací a využití dat ve finančních službách v České republice. Jeho cílem je také prozkoumat případné zřízení sandboxu v zemi, což by mohlo vést k FinTechovým inovacím na základě sdílení a využívání dat. Rozvoj FinTechového sandboxu představuje milník digitálního pilíře českého Národního plánu obnovy, který se zaměřuje na digitální technologie a jehož cílem je vytváření sandboxů v regulovaných odvětvích v souladu s prioritami EU. Jeho úspěšné dokončení bude mít značný význam z politického, hospodářského a sociálního hlediska a přispěje k hlavním prioritám EU – ekologické a digitální transformaci.

Tato zpráva shrnuje hlavní zjištění jednotlivých výstupů předkládaných Komisi po celou dobu trvání projektu a poskytuje doporučení k návrhu proveditelného regulatorního sandboxu pro FinTechové společnosti v České republice. Hlavní zjištění vycházejí z analýzy FinTechového trhu v České republice a zahrnují přehled místního FinTechového prostředí, regulačního a dohledového rámce, který jej podporuje, stávajících překážek rozvoje finančních technologií a příležitostí pro české tvůrce politik k řešení identifikovaných problémů. Hlavní zjištění podporují následná doporučení ohledně návrhu proveditelného českého regulatorního sandboxu předložená ve zprávě. Doporučení byla vypracována v úzké spolupráci s českými a evropskými orgány a čerpají z minulých zkušeností s modely sandboxů v jurisdikcích, kde byly zavedeny (v členských zemích OECD a mimo OECD se zaměřením na země Evropské unie).

České FinTechové odvětví je vznikajícím trhem s více než sty regulovanými i neregulovanými společnostmi v roce 2022. Tyto společnosti působí v oblastech, jako jsou účetnictví, platby, spoření

a osobní finance, přímé úvěrování (P2P) a investiční crowdfunding, jakož i služby v oblasti kryptoaktiv. Velká část inovací v České republice je řízena zahraničními společnostmi a je závislá na externím financování. České FinTechové společnosti působí na trhu, který je silně ovládan bankami s nedostatečně rozvinutými kapitálovými trhy, a čelí konkurenci tradičních českých poskytovatelů finančních služeb, kteří se také věnují digitalizaci a inovacím. Ačkoli česká populace digitalizaci přijímá rychle, jsou čeští spotřebitelé konzervativní, pokud jde o investice a půjčky, a drží velmi málo finančních aktiv mimo bankovní systém.

Analýza mezer a bariér v českém prostředí finančních technologií naznačuje, že současný dialog mezi českými orgány a FinTechovými společnostmi působícími v zemi není optimální. Tento závěr je podpořen zjištěními z dotazníku OECD, který byl rozeslán mezi FinTechové společnosti. Uvádí se, že v odvětví poskytovatelů platebních služeb, které je významným odvětvím činnosti mezi místními FinTechovými společnostmi, převažují dlouhé čekací lhůty při vyřizování žádostí, zatímco české orgány uvádí nízkou kvalitu žádostí v tomto odvětví. Nedostatek komunikačních kanálů mezi českými orgány a FinTechovými společnostmi představuje překážku růstu vznikajícího místního FinTechového odvětví, které se rovněž potýká s dalšími omezeními souvisejícími s přístupem k financování, nedostatkem odborníků v oblasti IKT na obou stranách trhu (v českých orgánech i v soukromém sektoru) a nedostatečně rozvinutým domácím prostředím na podporu rozvoje finančních technologií (včetně akciových trhů pro tyto rizikové investice). FinTechové společnosti jsou oproti zavedeným bankám v nevýhodě, pokud jde o přístup k datům. Základem obchodního modelu významné části FinTechových společností je přístup k údajům o zákaznících bank a iniciování plateb prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací (API), které jsou zpřístupněny podle směrnice EU o platebních službách na vnitřním trhu 2 (PSD2). Tyto společnosti však upozornily na technické a provozní problémy, které jim brání v přímém připojení k rozhraní API bank, a to navzdory existenci průmyslového standardu pro API (Český standard pro Open Banking). Implementace tohoto standardu je dobrovolná a její skutečné využívání zavedenými bankami zůstává nejasné. FinTechové společnosti se proto pro přístup k údajům často uchylují k nákladnějším řešením služeb agregátorů dat.

Na základě analýzy českého FinTechového prostředí, včetně regulačních a dohledových postupů a obchodních/tržních podmínek, a srovnání stávajícího rámce s osvědčenými postupy pozorovanými v mnoha zemích OECD dochází tato zpráva k závěru, že zřízení zprostředkovatele inovací by mohlo být jedním z možných způsobů, jak zmírnit některé překážky rozvoje finančních technologií v České republice. Doporučení se zabývají překážkami růstu finančních technologií souvisejícími s dohledem a regulací, které byly identifikovány v předchozích zprávách vypracovaných v rámci tohoto projektu. Rovněž se doporučuje, aby tento regulační sandbox mohl v proveditelném rozsahu umožňovat sdílení údajů, pokud to podmínky dovolí. Také by bylo možné uvažovat o datovém sandboxu *bez regulační složky*, který by mohl být zajišťován externě anebo existovat mimo české orgány, i když i v tomto případě by se české orgány musely účastnit *mimo jiné* prostřednictvím poskytování údajů.

Zpráva neobsahuje žádnou analýzu dopadů místního právního rámce České republiky (např. ustanovení správního práva a dopady veřejného práva na implementaci). Takové právní poradenství mohou české orgány získat od příslušných stran, pokud takové posouzení vyžadují.

Strategie Evropské komise v oblasti digitálních financí zdůrazňuje, že „podniky by měly mít možnost spolehnout se na úzkou spolupráci mezi vnitrostátními zprostředkovateli inovací v oblasti dohledu v rámci Evropského fóra zprostředkovatelů inovací (EFIF) a na novou platformu EU pro digitální finance“ (kapitola 4.1, Evropská komise, 2020^[122]). Zřízení regulačního sandboxu by umožnilo českým inovativním společnostem podílet se na přeshraničním testování v rámci iniciativ EU. Například platforma EU pro digitální finance umožní testování ve dvou či více regulačních sandboxech v různých členských státech, což usnadní viditelnost testů mezi vnitrostátními orgány zapojenými do testování.

Kontaktní místo ČNB pro FinTech se sice účastní jednání Evropského fóra zprostředkovatelů inovací (EFIF), jedná se však o kontaktní místo s omezeným rozsahem. Regulační sandbox by mohl existovat

společně s kontaktním místem a doplňoval by nezávazné předběžné pokyny poskytnuté tímto kontaktním místem. Regulatorní sandbox se může vztahovat i na případnou omezenou kapacitu stávajícího kontaktního místa s ohledem na možné rostoucí potřeby finančních technologií v důsledku nových nebo připravovaných regulačních rámců EU, jako je nařízení o trzích kryptoaktiv (MiCA), pilotní režim technologie distribuovaného registru (DLT), návrh aktu o umělé inteligenci (AI) a návrh nařízení o informacích doprovázejících převody peněžních prostředků a některých kryptoaktiv.

Zřízení regulatorního sandboxu ve finančním sektoru je rovněž plánováno v rámci komponenty 1.4, investice 2.5 českého Národního plánu obnovy, která mimo jiné uvádí: „*Cílem investice je tvorba a provoz sandboxů (tj. testovacích prostředí) ve finančním sektoru a AI, jakožto nástrojů podpory pro (i) rychlé uvádění na trh dostupnějších, bezpečnějších a modernějších služeb v těchto oblastech; (ii) vznik a růst inovativních firem a (iii) digitalizaci ekonomiky.*“

Zejména zřízení zprostředkovatele v podobě regulatorního sandboxu umožní naplnění milníku 64 – 1.4.2.5, který vyzývá ke zřízení a spuštění dvou regulatorních sandboxů v souladu s prioritami EU, z nichž jeden se týká finančních technologií, a to do 4. čtvrtletí 2023. Během prvního roku svého fungování by regulatorní sandbox ke splnění cíle 65 do 4. čtvrtletí 2024 musel podpořit žádosti deseti FinTechových společností. Zřízení regulatorního sandboxu by také mohlo přispět k naplnění dalších souvisejících milníků a cílů českého Národního plánu obnovy, jako jsou 1.4.2.3 *Pilotní koinvestiční fondy pro rozvoj pre-seedových investic, strategických technologií a univerzitních spin-offů* a 1.4.2.4 *Internacionalizace start-upů*, vzhledem k inovativní povaze způsobilých účastníků sandboxu a potenciálu pro přeshraniční testování ve spolupráci s regulatorními sandboxy jiných orgánů EU nebo v rámci celounijních iniciativ pro přeshraniční spolupráci v oblasti sandboxů.

Zřízení regulatorního sandboxu by mohlo přispět k podpoře inovací nejen na trhu, ale také v rámci orgánů dohledu a regulačních orgánů, a to vzhledem k možným přínosům pro Českou republiku plynoucím z interakce s inovativními obchodními modely a pečlivého sledování zavádění technologií pro finanční činnost.

From:

Supporting FinTech Innovation in the Czech Republic

Regulatory Sandbox Design Considerations

Access the complete publication at:

<https://doi.org/10.1787/081a005c-en>

Please cite this chapter as:

OECD (2023), "Předmluva", in *Supporting FinTech Innovation in the Czech Republic: Regulatory Sandbox Design Considerations*, OECD Publishing, Paris.

DOI: <https://doi.org/10.1787/3c724a02-cs>

This document, as well as any data and map included herein, are without prejudice to the status of or sovereignty over any territory, to the delimitation of international frontiers and boundaries and to the name of any territory, city or area. Extracts from publications may be subject to additional disclaimers, which are set out in the complete version of the publication, available at the link provided.

The use of this work, whether digital or print, is governed by the Terms and Conditions to be found at <http://www.oecd.org/termsandconditions>.